

IAFs inställning gällande elektroniska underskrifter av arbetslöshetskassornas styrelseprotokoll

1 Ställningstagande

Det är IAF:s inställning att rekvisitet ”undertecknas” i 26 § lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor, LAK, kan uppfyllas genom en elektronisk underskrift likaväl som genom en egenhändig namnteckning med penna på fysiskt papper.

2 Gällande rätt

Enligt 26 §, första stycket LAK ska protokoll föras vid styrelsesammanträden samt undertecknas av ordföranden och justeras av den ledamot som styrelsen utser.

Sedan 2016 är eIDAS-förordningen¹ gällande rätt i Sverige. Av artikel 25.1 eIDAS-förordningen följer att en elektronisk underskrift inte får förvägras rättslig verkan eller giltighet som bevis vid rättsliga förfaranden enbart på grund av att underskriften har elektronisk form eller inte uppfyller kraven för kvalificerade elektroniska underskrifter. Vidare ska en kvalificerad elektronisk underskrift ha motsvarande rättsliga verkan som en handskrivna underskrift. En avancerad elektronisk underskrift måste enligt art. 26 eIDAS-förordningen vara unikt knuten till undertecknaren, kunna identifiera denne, skapas med hjälp av medel som med hög tillförlitlighet endast undertecknaren kontrollerar, och vara kopplad till de underskrivna uppgifterna på ett sätt som gör att eventuella ändringar kan upptäckas. I de fall ett nationellt formkrav anses innebära ett krav på t.ex. namnteckning på papper har dock ett sådant formkrav företräde framför eIDAS-förordningens reglering om rättslig verkan för elektroniska underskrifter i artikel 25.1.

3 Överväganden och slutsats

Rekvisitet undertecknas i 26 § LAK skulle kunna tolkas som ett krav på egenhändig namnteckning. Den s.k. FORMEL-gruppen gjorde 2003 bedömningen att krav på underskrift, namnteckning, undertecknande o.s.v. inte kunde uppfyllas med elektroniska rutiner. I de fall där formkraven kan

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG.

Rättsenheten
Lena Jarl

Dnr: IAF 2024/684

eller ska uppfyllas med elektroniska rutiner bör det enligt gruppens mening uttryckligen framgå.²

I viss lagstiftning har sådana uttryckliga bestämmelser tagits in. Detta gäller bland annat 1 kap. 15 § lagen om ekonomiska föreningar (EFL) som är en uttrycklig bestämmelse om att en handling enligt EFL som ska vara undertecknad, får undertecknas med en sådan avancerad elektronisk underskrift som avses i artikel 3 eIDAS-förordningen.

Den digitala tekniken har utvecklats och användningen av till exempel elektroniska underskrifter har ökat sedan FORMEL-gruppen gjorde sin genomgång och utredning för drygt 20 år sedan. LAK omfattades heller inte av uppdraget.

Tillägget i EFL, och motsvarande i 1 kap. 13 § aktiebolagslagen samt 2 kap. 7 § årsredovisningslagen, som innebär att elektroniska underskrifter uttryckligen tillåts, medför inte att motsvarande tillägg krävs i LAK efter eIDAS införande. Vidare tillkom tidigare 1 kap. 7 § EFL, som uttryckligen tillät elektronisk signatur, innan eIDAS utgjorde gällande rätt i Sverige.

Enligt skatteförfarandelagen ska bl.a. uppgifter i deklARATIONEN undertecknas. Tidigare fanns ett krav på egenhändig underskrift. Det nuvarande kravet är teknikneutralt och kan uppfyllas genom undertecknande på papper eller med elektroniska medel. Det är uppgifterna till ledning för beskattning som undertecknas elektroniskt, själva handlingen – deklARATIONEN – är inte det väsentliga i sammanhanget.

Utredningen om betrodda tjänster har i februari 2021 lämnat ett delbetänkande.³ Underskrift är enligt utredningens mening ett teknikneutralt begrepp och kan likaväl åsyfta en underskrift med penna som en elektronisk underskrift. Även om FORMEL-gruppens bedömning bör vara vägledande anser utredningen att man i lagstiftnings-sammanhang inte längre bör koppla samman begreppen underskrift och undertecknande med en namnteckning med penna på papper.⁴

De krav som ställs på styrelseprotokoll enligt 26 §, första stycket LAK är att de ska undertecknas av ordföranden och justeras av den ledamot som styrelsen utser. Frågan är om kravet underteckna, och även justera, kan anses uppfyllt genom en elektronisk underskrift respektive elektronisk justering. Det skulle innebära att kraven underskrift och justera uppfylls på ett nytt sätt, som inte fanns när LAK trädde i kraft.

² Formel *Formkrav och elektronisk kommunikation* (Ds 2003:29)

³ *Vem kan man lita på? – Enkel och ändamålsenlig användning av betrodda tjänster i den offentliga förvaltningen* (SOU 2021:9).

⁴ SOU 2021:9, s. 217 – 218.

Rättsenheten
Lena Jarl

Dnr: IAF 2024/684

Rättsläget ger idag inte något entydigt svar. IAF gör därför en ändamålsenlig tolkning av kravet på underskrift i 26 § LAK, utifrån syftet med bestämmelsen och i ljuset av rättsutvecklingen på jämförbara områden.

Syftet med att ordföranden ska underteckna protokollet, och att en ledamot som styrelsen utsett ska justera det, måste antas vara att bekräfta att protokollet korrekt återger vad som beslutats på mötet.

Enskildas möjlighet att få del av ett beslut som rör dem, eller att begära omprövning av eller överklaga beslutet, skulle sannolikt inte påverkas av formen för underskrift av själva styrelseprotokollet. Om arbetslöshetskassorna inte kan underteckna styrelseprotokollen elektroniskt innebär det större tidsåtgång, att arbetet blir mer omständligt och att det dröjer innan styrelseprotokoll når IAF.

Kravet enligt 26 § LAK är att styrelseprotokollen skrivs under. Det framgår inte av lag hur denna underskrift ska genomföras eller se ut. Med hänsyn till vad som angivits ovan anser IAF att det ändamålsenliga i att kunna underteckna elektroniskt överväger eventuella risker med det. IAF bedömer därför att en elektronisk underskrift som uppfyller kraven enligt eIDAS-förordningen kan godtas på samma sätt som en egenhändig namnteckning med penna på papper.

Ställningstagandet är:

- fastställt av chefsjurist Carolina Stiwenius den 5 december 2024.

Ärendet har föredragits av Lena Jarl den 2024-12-05.

Handlingen är beslutad i Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens elektroniska ärende- och dokumenthanteringssystem av Carolina Stiwenius 2024-12-05.